

**Votaziun dal pievel dals
11 da mars 2012
Explicaziuns dal Cussegl federal**

- 1 Iniziativa dal pievel
«Per metter ina fin a la construcziun excessiva d'abitaziuns secundaras!»**
- 2 «Iniziativa per il respargn immobigliar»**
- 3 Iniziativa dal pievel
«6 emnas vacanzas per tuts»**
- 4 Conclus federal davart la reglamentaziun dals gieus per daners a favur da l'utilitad publica**
- 5 Lescha federala davart ils pretschs fixes per cudeschs**

Davart quai vegni votà

Iniziativa dal pievel «Per metter ina fin a la construcziun excessiva d’abitaziuns secundaras!»

**Emprim
project**

L’iniziativa dal pievel vul limitar la quota d’abitaziuns secundaras en Svizra a maximalmain 20 pertschient per vischnanca. Il Cussegl federal ed il parlament refusan l’iniziativa, perquai ch’ins ha introducì restricziuns effizientas gia cun la revisiun da la Lescha davart la planisaziun dal territori.

Infurmaziuns davart quest project

paginas 4–13

Text da votaziun

paginas 9–10

Iniziativa dal pievel «Iniziativa per il respargn immobigliar»

**Segund
project**

L’iniziativa dal pievel vul promover levgiaments fiscals sin respargns per l’emprima cumpra da proprietad d’abitar per l’agen diever. Ultra da quai duain vegnir liberads da la taglia er respargns per mesiras da construcziun che servan a spargnar energia ed a proteger l’ambient.

Infurmaziuns davart quest project

paginas 14–23

Text da votaziun

paginas 19–20

Iniziativa dal pievel «6 emnas vacanzas per tuts»

**Terz
project**

L’iniziativa dal pievel vul che tut las personas emploiadas survegnian il dretg d’almain 6 emnas vacanzas pajadas per onn. Il Cussegl federal ed il parlament recumondan da refusar l’iniziativa.

Infurmaziuns davart quest project

paginas 24–31

Text da votaziun

pagina 28

Conclus federal davart la reglamentaziun dals giesus per daners a favur da l'utilitad publica

**Quart
project**

Sco cuntraproposta a l'iniziativa dal pievel «Per giesus per daners a favur dal bainstar public» proponan il Cussegl federal ed il parlament ina midada da la Constituziun federala. Suententer che l'iniziativa dal pievel è vegnida retratga, voteschan il pievel ed ils chantuns davart questa cuntraproposta.

Infurmaziuns davart quest project

paginas 32–39

Text da votaziun

paginas 36–37

Lescha federala davart ils pretschs fixes per cudeschs

**Tschintgavel
project**

Cun ina lescha ha il parlament decidì d'introducì en tut la Svizra pretschs fixes per cudeschs. Uschia vegnan las librerias ed ils grossists obligads da vender ils cudeschs per in pretsch fixà. Cunter questa lescha èsi vegnì fatg in referendum.

Infurmaziuns davart quest project

paginas 40–48

Text da votaziun

paginas 50–53

Iniziativa dal pievel

«Per metter ina fin a la construcziun excessiva d'abitaziuns secundaras!»

La dumonda da votaziun è la suandanta:

Vulais Vos acceptar l'iniziativa dal pievel «Per metter ina fin a la construcziun excessiva d'abitaziuns secundaras!»?

Il Cussegl federal ed il parlament recumondan da refusar l'iniziativa.

Il Cussegl naziunal ha refusà l'iniziativa cun 123 cunter 61 vuschs e cun 3 abstenziuns, il Cussegl dals chantuns cun 29 cunter 10 vuschs e cun 3 abstenziuns.

Il pli impurtant en furma concisa

Savens possedan famiglias abitaziuns secundaras per far vacanzas. En las regiuns turisticas da la Svizra augmentan quellas la purschida da letgs. Er persunas che han lur plazza da lavur en las citads u en las aglomeraziuns stattan savens en abitaziuns secundaras durant l'emna. Ma las abitaziuns secundaras dovran surfatschas supplementaras ed ellas promovon la construcziun sparpagliada e dischordinada. Ultra da quai chatschan las abitaziuns secundaras ensi ils pretschs d'immobiglias, uschia ch'i po esser pli difficil per persunas indigenas da chattar in'abitaziun pajabla. Il basegn d'agir è renconuschì da bleras varts: Il terren duai vegnir duvrà en moda economica e la cuntrada duai vegnir protegida.

Situaziun
da partenza

L'iniziativa vul limitar la quota d'abitaziuns secundaras a 20 pertschient per vischnanca. Uschia vul ella metter ina fin a la construcziun sparpagliada e dischordinada. Las vischnancas duain vegnir obligadas d'infurmar mintg'onn, sche questa limitaziun vegn observada. Plinavant duain ellas publitgar ina survista da las abitaziuns che vegnan duvradas permanentain.

Tge vul l'iniziativa?

Il Cussegl federal ed il parlament refusan l'iniziativa, perquai ch'ella na tegna betg quint da las differentas relaziuns regiunalas e localas en Svizra. Per cumbatter ils excess en la construcziun d'abitaziuns secundaras prefereschan il Cussegl federal ed il parlament la revisiun da la Lescha davart la planisaziun dal territori. Questa revisiun è vegnida statuida oriundamain sco cuntraproposta a l'iniziativa. Ella è en vigur dapi il 1. da fanadur 2011 ed oblighescha ils chantuns e las vischnancas da limitar la construcziun d'abitaziuns secundaras cun mesiras cleras.

Opiniun dal
Cussegl federal
e dal parlament

Il project da votaziun en detagl

En Svizra datti oz circa 500 000 abitaziuns secundaras¹. Quai correspunda a var 12 pertschient da tut las abitaziuns. Bleras abitaziuns secundaras datti en las regions turisticas classicas dals chantuns Grischun, Vallais, Tessin, Berna e Vad. La dumonda d'abitaziuns secundaras è gronda, ma ellas vegnan duvradas mo darar durant l'onn. Perquai discurren ins er da «letgs fraids». La construcziun d'abitaziuns secundaras contribuescha ultra da quai a la construcziun sparpagliada e dischordinada. Il grond interess chaschuna er in augment dals pretschs da terren e d'immobiglias, uschia che la populaziun indigena po avair difficultads da chattar abitaziuns pajablas.

Situaziun
da partenza

L'iniziativa dal pievel propona in nov artitgel costituziunal che limitescha la quota d'abitaziuns secundaras per vischnanca a maximalmain 20 pertschient da tut las abitaziuns en vischnanca. Nua che questa limita è cuntanschida gia oz, na fissi betg permess da construir novas abitaziuns secundaras. Las abitaziuns secundaras existentas dastgassan dentant restar. Da la restricziun fiss pertutgà oz circa in tschintgavel da tut las vischnancas svizas.

Limitar il dumber
d'abitaziuns
secundaras

L'iniziativa dal pievel vul er obligar las vischnancas d'infurmar davart l'applicaziun da l'artitgel costituziunal e da publicar in plan che mussa, tge abitaziuns che vegnan duvradas permanentamain (l'uschenumnà «plan da la quota d'emprimas abitaziuns»). L'iniziativa chaschunass uschia custs administrativs supplementars per las autoritads.

Obligaziun
d'infurmaziun da las
vischnancas

¹ Basa da calculaziun: Dumbraziun dal pievel 2000 e statistica dals edifizis e da las abitaziuns 2010 (UST)

Er il Cussegl federal ed il parlament èn da l'avis ch'i saja necessari d'agir en connex cun las abitaziuns secundaras. Perquai han els rinforzà la Lescha davart la planisaziun dal territori. Las adattaziuns èn entradas en vigur il 1. da fanadur 2011. Oriundamain aveva il parlament deliberà la revisiun sco cuntraproposta indirecta a l'iniziativa.

La lescha è gia
vegnida rinforzada

Per garantir en tut las regiuns ina proporziun equilibrada tranter emprimas abitaziuns ed abitaziuns secundaras èn ils chantuns e las vischnancas obligads d'adattar fin il 1. da fanadur 2014 lur plans directivs e lur plans d'utilisaziun cun mesiras per limitar la construcziun d'abitaziuns secundaras. Las prescripziuns èn severas: Tgi che n'ademplescha betg las cundiziuns entaifer quest termin, na dastga betg pli permetter abitaziuns secundaras. La lescha revedida prescriba als chantuns da limitar il dumber da novas abitaziuns secundaras, da promover tant emprimas abitaziuns favuraivlas sco er l'hotellaria e d'occupar meglier las abitaziuns secundaras existentas.

Ils chantuns
ston agir

La realisaziun po vegnir adattada a la situaziun locala. Tschertas vischnancas limiteschan il dumber d'abitaziuns secundaras supplementaras, autras determineschan zonas ch'èn destinadas a la construcziun d'emprimas abitaziuns per la populaziun indigena, puspè autras procuran ch'ils letgs en abitaziuns secundaras vegnian administrads en maniera commerziala ed occupads meglier. Differentas vischnancas defineschan er uschenumnadas zonas per hotels. Uschia impedeschan ellas ch'ils hotels vegnan transfurmads en abita-

Instruments
per limitar las
abitaziuns
secundaras

ziuns secundaras. La revisiun da la lescha garantisce che las relaziuns regiunalas e localas pon vegnir resguardadas adequatamain.

L'iniziativa na cuntegna naginas disposiziuns che permettian da megliar l'occupaziun da las abitaziuns secundaras existentas u d'impedir che hotels vegnian transformads en abitaziuns secundaras. L'iniziativa vul unicamain limitar la quota d'abitaziuns secundaras a 20 pertschient da tut las abitaziuns.

Ina iniziativa
cun largias

Text da votaziun

Conclus federal davart l'iniziativa dal pievel «Per metter ina fin a la construcziun excessiva d'abitaziuns secundaras!»

dals 17 da zercladur 2011

L'Assamblea federala da la Confederaziun svizra,

sa basond sin l'artitgel 139 alinea 5 da la Constituziun federala¹,
sunter avair examinà l'iniziativa dal pievel

«Per metter ina fin a la construcziun excessiva d'abitaziuns secundaras!»

ch'è vegnida inoltrada ils 18 da december 2007²,

sunter avair gi' invista da la missiva dal Cussegl federal dals 29 d'october 2008³,

concluda:

Art. 1

¹ L'iniziativa dal pievel dals 18 da december 2007 «Per metter ina fin a la construcziun excessiva d'abitaziuns secundaras!» è valaivla e vegn suttamessa a la votaziun dal pievel e dals chantuns.

² L'iniziativa ha il suandant text:

I

La Constituziun federala vegn midada sco suonda:

Art. 75b⁴ (nov)   Abitaziuns secundaras

¹ La quota d'abitaziuns secundaras è limitada a maximalmain 20 pertschient da l'effectiv total d'unitads d'abitar e da la surfatscha d'auzada brutta che vegn utilisada per intents d'abitar en ina vischnanca.

² La lescha oblighescha las vischnancas da publitgar mintga onn lur plan da quotas d'emprimas abitaziuns ed il stadi detaglià da sia executiun.

II

Las disposiziuns transitoricas da la Constituziun federala vegnan midadas sco suonda:

¹   CS 101

²   Fegl uffizial federal 2008 1113 (versiun tudestga)

³   Fegl uffizial federal 2008 8757 (versiun tudestga)

⁴   L'iniziativa dal pievel pretendeva d'introducir questa disposiziun sco artitgel 75a en la Constituziun federala. Perquai che l'artitgel 75a (Mesiraziun) è entrà en vigur en il fratemp il 1. da schaner 2008, survegn la disposiziun davart las abitaziuns secundaras, che vegn proponida en l'iniziativa dal pievel, il numer d'artitgel 75b.

Art. 197 cifra 8⁵ (nov)

8. Disposiziun transitorica tar l'art. 75b⁶ (Abitaziuns secundaras)

¹ Sche la legislaziun correspondent a n'entra betg en vigur entaifer dus onns suenter che l'artitgel 75b è vegni acceptà, relascha il Cussegl federal in'ordinaziun cun las disposiziuns executivas necessarias davart la construcziun, davart la vendita e davart l'inscripziun en il register funsil.

² Permissiuns da construcziun per abitaziuns secundaras, che vegnan concedidas tranter il 1. da schaner da l'onn che suonda l'acceptaziun da l'artitgel 75b e la data che las disposiziuns executivas entran en vigur, èn nunvalaivlas.

Art. 2

L'Assamblea federala recumonda al pievel ed als chantuns da refusar questa iniziativa.

⁵ La numeraziun da la cifra da questa disposiziun transitorica tar l'artitgel respectiv vegn fixada suenter la votaziun dal pievel.

⁶ L'iniziativa dal pievel pretendeva d'introducir questa disposiziun sco artitgel 75a en la Constituziun federala. Perquai che l'artitgel 75a (Mesiraziun) è entrà en vigur en il fratemp il 1. da schaner 2008, survegn la disposiziun davart las abitaziuns secundaras, che vegn proponida en l'iniziativa dal pievel, il numer d'artitgel 75b.

Ilis arguments dal comité d'iniziativa

Mettain ina fin a la vendita totala da nossas regiuns da muntogna

Mintg'onn vegnan construidas passa 8000 novas abitaziuns da segunda proprietad en Svizra. Da quellas vegnan construidas 5000 en las regiuns turisticas. En las Alps svizras datti gia ussa dapli che **500 000 abitaziuns secundaras**. Quests edifizis e tut las vias necessarias èn ina sfarlattada da la cuntrada. Parts adina pli vastas da nossas muntognas daventan citads, cuntradas unicis vegnan ruinadas, la natira vegn destruida per adina.

Las abitaziuns secundaras devasteschan las cuntradas alpinas

Projects da surfabricaziun e d'aglomeraziun da dimensiuns schoccantas (sco Andermatt, Aminona, Grimentz etc. etc.) survegnan permissiuns excepziunalas. Igl è daventà normal da crear adina dapli novas zonas da construcziun, da transformar zonas protegidas en zonas da construcziun e da conceder permissiuns spezialas. La consequenza logica da questa pratica è che nossas cuntradas las pli bellas e custaivlas vegnan devastadas hectara per hectara.

Las abitaziuns secundaras stgatschan las famiglias indigenas

La construcziun excessiva dad abitaziuns secundaras ha effects catastrofals. Pervia da construcziuns sparpagliadas nuncontrolladas vegnan nossas valladas e spundas betunadas si cun chasas vidas. Ils maletgs dals vitgs vegnan sfigurads ed en nossas Alps datti adina dapli lieus nunabitads cun barcuns serrads. Causa ils tschains ed ils pretschs nunpajabels vegnan las famiglias ed ils fittadins indigens stgatschads or da lur vischnancas. Il turissem vegn donnegià irrevocablamain.

Enfin oz han tant la Confederaziun sco er ils chantuns e las vischnancas tralaschè da stgaffir mesiras per franar quest svilup. Er la nova Lescha davart la planisaziun dal territori n'è betg buna da metter in term a questa politica da destrucziun e da stgatschada. Ella na porscha betg las mesiras effizientas necessarias.

In GEA a l'iniziativa cunter las abitaziuns secundaras porta ina soluziun adequata per in problem urgent.

Nossa iniziativa pretenda ina **quota maximala** unitara per la construcziun d'abitaziuns secundaras en Svizra e fixescha quella a **20 pertschient**. Quai è ina soluziun clera ed adequata per in problem urgent che pertutga nus tuts.

I na sa tracta betg mo da proteger las cuntradas svizras, i va per il futur da nossa patria, per il futur da noss uffants e da lur biadis e per lur ierta che stat en nossa responsabladad.

Ulteriuras infurmaziuns chattais Vus en tudestg sin:
www.zweitwohnungsinitiative.ch

Ilis arguments dal Cussegl federal

Er il Cussegl federal è da l'avis ch'i dovria prescripziuns severas areguard la construcziun d'abitaziuns secundaras. L'iniziativa na tegna dentant betg quint da las differentas relaziuns en Svizra. Il Cussegl federal è persvadì ch'ils excess en la construcziun d'abitaziuns secundaras pon vegnir cumbattids meglier tras la Lescha davart la planisaziun dal territori ch'è vegnida rinforzada dacurt. Cuntrari a l'iniziativa gida la lescha er ad occupar meglier las abitaziuns secundaras existentas. Il Cussegl federal refusa l'iniziativa cunzunt per ils suandants motifs:

Al Cussegl federal statti zunt a cor che la cuntrada vegnia protegida. El è er conscient ch'igl è anc vegnì fatg memia pauc fin ussa en quest regard en tscherts territoris. L'iniziativa n'è dentant betg la dretga via per impedir excess en la construcziun d'abitaziuns secundaras.

Proteger
la cuntrada

L'iniziativa è memia pauc flexibla. Sche las abitaziuns secundaras vegnissan limitadas ad ina quota fixa da 20 pertschient da tut las abitaziuns, mettes quai ina fin abrupta a l'activitad da construcziun en numerusas vischnancas. Consequentamain creschiss il squitsch sin quels territoris, nua che la quota è oz anc sut 20 pertschient. Uschia vegniss la cuntrada destructurada pli fitg en territoris ch'èn actualmain anc pauc pertutgads. Plinavant daventassan vischnancas ruralas cun paucas piazzas da lavur anc pli debblas: Ellas pateschan da l'emigraziun da la populaziun ed han perquai in'auta quota d'abitaziuns secundaras. Sche l'iniziativa vegniss acceptada, na dastgassan las abitaziuns bandunadas pervia da l'emigraziun betg pli vegnir renovadas u transformadas en quests lieus per far vacanzas.

Ina quota
n'è betg ina
soluziun adattada

La Lescha davart la planisaziun dal territori, ch'è gia vegnida rinforzada, permetta soluziuns pli efficacias. Ella n'oblighescha betg mo ils chantuns e las vischnancas da cumbatter sistematicamain ils excess en la construcziun d'abitaziuns secundaras. Cuntrari a l'iniziativa sforza ella er ils chantuns e las vischnancas d'occupar meglier las abitaziuns secundaras existentas.

La lescha ha
cleras finamiras

La soluziun da la Confederaziun è equilibrada e raschunaivla: Ella protegia meglier la cuntrada, senza dentant metter en privel ils interess da las vischnancas e dal turissem. Quai permetta a las regions da cuntinuar cun lur svilup economic prosperaivel.

Duvrar economica-
main il terren

Cun sias prescripziuns fixescha la Confederaziun las cundi-ziuns da basa, ils chantuns e las vischnancas decidan davart las mesiras al lieu. Cuntrari a l'iniziativa restan las vischnancas ed ils chantuns libers da decider, sch'els vulan limitar la construcziun d'abitaziuns secundaras a maun da contingents, da taxas directivas, da zonas per hotels u da zonas d'abitar per personas indigenas.

Mantegnair
il federalissem

La soluziun da la Confederaziun fa gia ses effect: Dapi il 1. da fanadur 2011 oblighescha la revisiun da la Lescha davart la planisaziun dal territori ils chantuns e las vischnancas da fixar en lur plans directivs e lur plans d'utilisaziun mesiras restrictivas per ils territoris ch'èn pertutgads fermamain da la construcziun d'abitaziuns secundaras. Per far quai han els temp fin il pli tard il 1. da fanadur 2014. Suenter questa data dastgan las vischnancas mo permetter abitaziuns secundaras, sch'ellas han prendì las mesiras necessarias. En ils chantuns han gia cumenzà las lavurs vi dals plans directivs. Diferentas vischnancas èn medemamain londervi da render pli severas lur disposiziuns. Grazia a la soluziun da la Confede-raziun pon excess en la construcziun d'abitaziuns secundaras pia vegnir cumbattids pli svelt e pli efficaciamain. L'iniziativa na purtass percunter betg il success giavischà. Ella fiss cumbinada cun memia blers dischavantatgs. En spezial man- chenta ella da procurar che las abitaziuns secundaras existentas vegnan occupadas meglier.

Las disposiziuns
pli severas
fan gia effect

Per tut quests motivs recumondan il Cussegl federal ed il parlament da refusar l'iniziativa «Per metter ina fin a la construcziun excessiva d'abitaziuns secundaras!».

Iniziativa dal pievel

«Per in tractament fiscal privilegià da respargns immobigliars destinads a la cumpra da proprietad d'abitar per l'agen diever ed a la finanziaziun da mesiras da construcziun per spargnar energia e per proteger l'ambient
(iniziativa per il respargn immobigliar)»

La dumonda da votaziun è la suandanta:

Vulais Vos acceptar l'iniziativa dal pievel «Per in tractament fiscal privilegià da respargns immobigliars destinads a la cumpra da proprietad d'abitar per l'agen diever ed a la finanziaziun da mesiras da construcziun per spargnar energia e per proteger l'ambient
(iniziativa per il respargn immobigliar)»?

Il parlament ha desistì da dar ina recumandaziun per la votaziun.

Il pli impurtant en furma concisa

Grazia al respargn immobigliar duain uschè bleras personas sco pussaivel pudair cumprar in'atgna chasa u in'atgna abitaziun en Svizra. Il chapital da spargn che vegn favurisà fiscalmain dastga dentant vegnir duvrà mo per cumprar per l'emprima giada proprietad d'abitar ch'è destinada duraivlamain ed exclusivamain a l'agen diever. D'ina outra furma da respargn immobigliar profiteschan proprietaris d'abitaziuns e da chasas che vullessan prender mesiras da construcziun per spargnar energia e per proteger l'ambient.

Tge è il respargn immobigliar?

En connex cun il respargn immobigliar vegni votà davart duas iniziativas: d'ina vart davart l'iniziativa actuala per il respargn immobigliar e da l'autra vart davart l'iniziativa «Access a la proprietad grazia al respargn immobigliar» ch'è vegnida inoltrada pli tard. La votaziun davart la segunda iniziativa ha probablmain lieu ils 17 da zercladur 2012.

L'iniziativa per il respargn immobigliar pertutga exclusivamain las taglias chantunalas e communalas. Ils chantuns èn libers da decider, sch'els vulan introducir ina, pliras u naginas da las trais suandantas mesiras:

Tge vul l'iniziativa?

- Deposits da respargn per cumprar proprietad d'abitar (l'uschenumnà *respargn immobigliar*) pon vegnir deducids durant maximalmain 10 onns da las entradas suttamessas a la taglia fin ad in import da 15000 francs per onn.
- Deposits da respargn per financiar mesiras per spargnar energia e per proteger l'ambient (l'uschenumnà *respargn immobigliar ecologic*) pon vegnir deducids durant maximalmain 10 onns da las entradas suttamessas a la taglia fin ad in import da 5000 francs per onn. Er questa mesira sa restrenscha a la proprietad d'abitar per l'agen diever.
- Plinavant pon ils chantuns liberar da las taglias chantunalas e communalas las subvenziuns dal maun public a favur dal respargn immobigliar e dal respargn immobigliar ecologic (las uschenumnadas *premier per respargns immobigliars*).

Il parlament ha desisti da dar ina recumandaziun per la votaziun. Il Cussegl federal refusa l'iniziativa.

Opiniun dal Cussegl federal e dal parlament

Il project da votaziun en detagl

La quota da proprietad d'abitar – pia la quota d'abitaziuns ch'ils proprietaris dovran sezs cumpareglià cun tut las abitaziuns abitate permanentamain – è creschida cleramain ils ultims 10 onns. Entant ch'ella importava tenor la dumbraziun federala dal pievel l'onn 2000 34,6 pertschient, è ella oz tenor stimaziuns da l'Uffizi federal d'abitaziuns tar circa 40 pertschient. Cumpareglià cun ils pajais vischins è la quota da proprietad d'abitar en Svizra anc adina pli bassa. Tranter ils chantuns datti dentant grondas differenzas: Entant che la quota sa chatta sut 20 pertschient en chantuns urbans sco Basilea-Citad e Genevra, è ella sur 50 pertschient en chantuns plitost rurals. Là è ella cumparegliabla cun las relaziuns en Germania, en Frantscha u en Austria.

Proprietad d'abitar
en Svizra

Tgi che vul cumprar in'atgna chasa u in'atgna abitaziun en Svizra, po profitar gia oz da levgiaments fiscals. Uschia pon daners da prevenziun da la 2. pitga e da la pitga 3a vegnir retratgs gia avant la pensiun per ina tariffa da taglia pli favuraivla. Tenor l'Uffizi federal d'abitaziuns è bunamain 36 milliardas francs vegnids retratgs anticipadamain dapi l'onn 1995 or da la 2. pitga (stadi: fin da l'onn 2010).

Levgiaments
fiscals actuals

L'iniziativa propona ussa ulteriurs instruments per facilitar als locataris da cumprar ina chasa u in'abitaziun. Ella renviescha a las experienschas dal chantun Basilea-Champagna. Quel enconuscha dapi 20 onns in model da respargn immobigliar che conceda levgiaments fiscals. Plinavant vul l'iniziativa promover fiscalmain sanaziuns energeticas d'edifizis existents.

Las pretensiuns
da l'iniziativa
per il respargn
immobigliar

Sco emprima mesira vul l'iniziativa privilegiar fiscalmain ils respargns immobigliars: Persunas che vivan en Svizra e che vulessan cumprar per l'emprima giada proprietad d'abitar ch'è destinada duraivlamain ed exclusivamain a l'agen diever, pon deducir mintg'onn deposits da respargn fin a 15 000 francs da las entradas suttamessas a la taglia, e quai durant

1. Respargn
immobigliar

maximalmain 10 onns. Per conjugals èn quai 30 000 francs per onn. Sch'il chapital spargnà vegn duvrà suenter la scadenza da quests 10 onns sco previs per cumprar in'atgna chasa u in'atgna abitaziun, po el vegnir retratg senza pajar taglia. Tgi ch'impunda dentant il chapital spargnà per auters intents, sto pajar ina taglia posteriura sin quest chapital. Tenor l'iniziativa èn ils chantuns libers da decider, sch'els vulan introducir questa nova mesira u betg.

Sco segunda mesira propona l'iniziativa levgiaments fiscals per il respargn immobigliar ecologic: Persunas che han gia proprietad d'abitar u che vuessan cumprar proximamain proprietad d'abitar, pon deducir per il respargn immobigliar ecologic mintg'onn deposits fin a 5000 francs da las entradas suttamessas a la taglia, e quai durant maximalmain 10 onns. Per conjugals èn quai 10 000 francs per onn. Sch'il chapital spargnà vegn duvrà suenter la scadenza da quests 10 onns sco previs per mesiras per spargnar energia e per proteger l'ambient, po quest chapital vegnir retratg senza pajar taglia. Tgi ch'impunda dentant il chapital spargnà per auters intents, sto pajar ina taglia posteriura sin quest chapital. Er qua lascha l'iniziativa decider ils chantuns, sch'els vulan introducir questa nova mesira u betg.

En tut ils chantuns (cun excepziun da Lucerna) pon investi-ziuns per spargnar energia e per proteger l'ambient vegnir deducidas gia oz da las entradas suttamessas a la taglia. Plinavant sustegnan la Confederaziun ed ils chantuns talas investiziuns cun subvenziuns directas: Tenor l'Uffizi federal d'ambient stattan a disposiziun dapi l'onn 2010 mintg'onn 280 fin 300 milliuns francs per il Program d'edifizis da la Confederaziun e dals chantuns. Plinavant existan ulteriurs programs da promoziun chantunals en il sector da l'energia.

Sco terza mesira duain ils chantuns survegnir la pussaivladad da liberar da la taglia sin las entradas las subvenziuns publicas a favur dal respargn immobigliar e dal respargn immobigliar ecologic.

2. Respargn
immobigliar
ecologic

3. Premias
per respargn
immobigliars

La realisaziun da l'iniziativa chaschunass damain entradas fiscalas per ils chantuns e per las vischnancas. Igl è dentant difficil da stimar quest minus d'entradas. I n'è numnadamain betg pussaivel da prevair, tge chantuns ch'introducissan las mesiras previsas e tgenins betg. Ultra da quai n'enconuschan ins betg il dumber da pajataglias che fassessan diever da las novas pussaivladads.

Las perditas fiscalas n'èn betg quantifitgablas

Las votantas ed ils votants vegnan probablmain a pudair s'exprimer ils 17 da zercladur 2012 ina segunda giada davart il tema «respargn immobigliar». L'iniziativa «Access a la proprietad grazia al respargn immobigliar» sa restrenscha dentant al tractament fiscal privilegià da deposits da respargn per cumprar per l'emprima giada proprietad d'abitar. Plinavant prevesa ella che la Confederaziun ed ils chantuns ston en mintga cas introducir il respargn immobigliar.

Tge capita, sche las duas iniziativas vegnan acceptadas?

En sia missiva dals 18 da settember 2009¹ ha il Cussegl federal explitgà tge che capitass, sche las duas iniziativas vegnissan acceptadas. En quest cas vegniss applitgada la regulaziun dal dretg nov empè dal dretg pli vegl. Concretamain vul quai dir che l'emprima mesira da l'iniziativa actuala – il respargn immobigliar – restass senza effect e vegniss remplazzada da las disposiziuns da l'iniziativa «Access a la proprietad grazia al respargn immobigliar». Applitgablas fissan percunter la segunda e la terza mesira da l'iniziativa per il respargn immobigliar, numnadamain il respargn immobigliar ecologic e la liberaziun da la taglia sin premias per respargns immobigliars.

¹ Fegl uffizial federal **2009 6975** (versiun tudestga)

Text da votaziun

Iniziativa dal pievel federala «Per in tractament fiscal privilegià da respargns immobigliars destinads a la cumpra da proprietad d'abitar per l'agen diever ed a la finanziaziun da mesiras da construcziun per spargnar energia e per proteger l'ambient (iniziativa per il respargn immobigliar)»

I

La Constituziun federala¹ vegn midada sco suonda:

Art. 129a (nov) Imposiziun da respargns immobigliars

¹ Ils chantuns pon liberar da la taglia sin la facultad ils respargns immobigliars e da la taglia sin las entradas ils tschains accumulads sin il chapital da respargns immobigliars per ina durada da spargn da maximalmain 10 onns successivs.

² Ils chantuns pon ultra da quai prevair che respargns immobigliars pon vegnir deducids da las entradas suttamessas a la taglia, fin ad ina summa annuala da 15 000 francs per respargns che servan ad in intent tenor l'alinea 3 litera a, fin ad ina summa annuala da 5 000 francs per respargns che servan ad in intent tenor l'alinea 3 litera b; ina tala deducziun è limitada a maximalmain 10 onns. Conjugals che vegnan taxads ensemen pon far valair questa deducziun mintgin per sasez. Cun in'ordinaziun po l'Assamblea federala adattar ils imports maximalms a la chareschia.

³ Ils respargns immobigliars en il senn da quest artitgel ston servir a l'intent da:

- a. cumprar per l'emprima giada e cunter pajament proprietad d'abitar per l'agen diever en in domicil svizzer; u
- b. finanziair mesiras per spargnar energia e per proteger l'ambient vi da proprietad d'abitar per l'agen diever en in domicil svizzer.

⁴ Ils respargns immobigliars pon vegnir accumulads mo mintgamai ina giada, dentant betg il medem mument, per ils intents tenor l'alinea 3 e mo da persunas maiorennas che han lur domicil en Svizra.

⁵ Els ston vegnir deponids sin ina banca che suttastat a la surveglianza da la Confederaziun.

⁶ Ils respargns immobigliars ed ils tschains accumulads na dastgan betg vegnir impegnads.

⁷ Ils chantuns pon prevair ina limita da vegliadetgna per persunas che han il dretg da respargns immobigliars, in apport minimal annual per respargns immobigliars ed ina durada da spargn minimala.

⁸ Ils respargns immobigliars accumulads ed ils tschains bunifitgads vegnan suttamess sco entradas ad ina imposiziun da taglia posteriura tenor las regulaziuns chantunals, sche:

- a. ils respargns immobigliars na vegnan betg impundids per l'intent previs entaifer 2 onns suenter la scadenza da la durada da spargn maximala u a partir dal termin d'ina retratga anticipada; en cas che mo ina part dals

¹ CS 101

respargns immobigliars e dals tschains bunifitgads na vegn betg impundida per l'intent previs entaifer quest termin, vegn mo quella suttamessa sco entrada ad ina imposiziun da taglia posteriura;

- b. la persuna che ha accumulà ils respargns immobigliars mora ed il conjugal survivent u ils descendents na surpiglian betg ils respargns immobigliars e na continueschan betg cun quels per la durada restanta;
- c. il diever da la proprietad d'abitar vegn midà a la lunga u la proprietad vegn cedida a terzas persunas durant ils emprims 5 onns suenter la cumpra tenor l'alineia 3 litera a, senza ch'il retgav cuntanschi vegnia impundi per cumprar en Svizra ina proprietad d'abitar che vegn duvrada en moda identica.

⁹ Sch'ina persuna va a star en in auter chantun vegn suspendida l'imposiziun dals respargns immobigliars. Ils chantuns fixeschan ina regulaziun, tenor la quala la suspensiuon fiscala scada ed ils respargns immobigliars vegnan suttamess a l'imposiziun da taglia posteriura tenor l'alineia 8, sche quels na vegnan betg impundids per l'intent previs en l'auter chantun.

¹⁰ Ils chantuns pon prevair regulaziuns da cas da direzza, sche l'imposiziun da taglia posteriura dals respargns immobigliars chaschuna grevezas che n'èn betg giustificadas objectivamain.

¹¹ Ils chantuns decreteschan regulaziuns per impedir abus en connex cun il tractament fiscal privilegià da respargns immobigliars.

Art. 129b (nov) Imposiziun da premias per respargns immobigliars

Ils chantuns pon liberar da la taglia sin las entradas premias per respargns immobigliars che stattan en connex cun respargns immobigliars che vegnan impundids per cumprar per l'emprima giada e cunter pajament proprietad d'abitar per l'agen diever en Svizra u per finanziair mesiras per spargnar energia e per proteger l'ambient vi da proprietad d'abitar per l'agen diever en Svizra. Ils chantuns èn cumpetents per reglar ils detagls.

II

Las disposiziuns transitoricas da la Constituziun federala vegnan midadas sco suonda:

Art. 197 cifra 8 (nov)²

8. Disposiziuns transitoricas tar ils artitgels 129a e 129b

Fin che la legislaziun federala adattada als artitgels 129a e 129b entra en vigur, pon ils chantuns decretar disposiziuns che sa basan directamain sin ils artitgels 129a e 129b.

- ² Cunquai che l'iniziativa dal pievel na remplazza naginas disposiziuns transitoricas existentas, vegn la numeraziun definitiva da la cifra da quest artitel integrada suenter la votaziun dal pievel. La numeraziun definitiva sa drizza tenor la cronologia da las midadas acceptadas en las votaziuns dal pievel. La Chanzlia federala vegn a far las adattaziuns correspondentas a chaschun da la publicaziun en la Collecziun uffiziala da las leschas federalas (CULF).

Ilis arguments dal comité d'iniziativa

GEA ad in respargn immobigliar liber da taglias per locatarias e locataris

D'avair in tetg sur il chau è ina necessitad da basa da nus umans – il meglier stain nus en in lieu ch'appartegna a nus sezs. E tuttina ha la Svizra en la cumparegliaziun globala ina da las procentualas las pli bassas da proprietads d'abitar.

Il respargn immobigliar permetta da comprar atgna proprietad (chasa u abitaziun da proprietad) senza ch'ins stoppia duvrar per quai sia cassa da pensiun e viver suentar il pensiunament cun ina renta reducida!

GEA a respargns immobigliars per intents ecologics e per spargnar energia

Memia bieras proprietads d'abitar d'agen diever sguazzan ozendi energia. Sustegnend la sanaziun energetica da quests edifizis contribuin nus efficaciamain a la protecciun da noss ambient. **Ilis respargns immobigliars per intents ecologics e per spargnar energia permettan da sanar duraivlamain las proprietads d'abitar e da duvrar energias alternativas.**

GEA a contribuziuns da promoziun entiras

Per diminuir la contaminaziun da l'ambient e per promover energias regenerablas sustegna il stadi tranter auter la sanaziun energetica d'edifizis d'abitar che han defects en quest resguard. **Dentant retira il medem stadi fitg spert puspè ina part considerabla da questas contribuziuns, incassond sin ellas la taglia sin las entradas.** Quai vul dir ch'il stadi dat cun in maun e prenda puspè enavos cun l'auter. **L'iniziativa vul metter ina fin a questa situaziun absurda.**

GEA ad ina realisaziun immediata ed adequata da l'iniziativa

Ilis chantuns pon realisar quest respargn immobigliar immediat suentar la votaziun dal pievel, considerond er ils basegns chantunals (sco las mesiras da promoziun gia avant maun) e realisond per exempel er mo ina part da las disposiziuns da l'iniziativa. Preparai perquai gia oz il terren per in respargn immobigliar liber da taglias, per respargns immobigliars ecologics e per l'aboliziun d'ina taglia absurda.

Tenor in studi realisà da l'Institut da retschertga GfS (Claude Longchamp) sustegnan passa 80% dals abitants svizzers ilis respargns immobigliars. Il Cussegl nazional ha acceptà l'iniziativa per il respargn immobigliar cun ina maioritad da dus terzs. Quest onn vegn il pievel svizzer er a votar davart l'iniziativa «Access a la proprietad grazia al respargn immobigliar». Quella pretenda ch'il respargn immobigliar vegnia introduci obligatoricamain sin plaun federal e chantunal.

Votai GEA per l'iniziativa dal pievel per il respargn immobigliar!

Ulteriuras infurmaziuns chattais Vus en tudestg sin: www.bausparen.ch

Ilis arguments dal Cussegl federal

La Confederaziun ed ils chantuns promovon gia oz la cumpra da proprietad d'abitar sco er mesiras per spargnar energia e per proteger l'ambient. L'iniziativa chaschuna privilegis fiscals supplementars. Ella disfavourisescha personas cun entradas bassas e mesaunas che na pon strusch u insumma betg profitar da questas mesiras. Il Cussegl federal refusa l'iniziativa cunzunt per ils suandants motivs:

Tgi che gudogna pauc n'è betg en cas da far respargns immobigliars per ramassar il chapital ch'i dovra per cumprar in'atgna chasa u in'atgna abitaziun. Retschertgas da l'Uffizi federal da statistica mussan che chasadas cun entradas bruttas annualas da 93 096 francs pon spargnar en media 5688 francs per onn¹. Mo quai na basta però strusch per cumprar in'atgna chasa u in'atgna abitaziun. Dischavantagias èn tut quellas personas che na pon – per motivs finanzials – insumma betg sa prestar in respargn immobigliar. Ina gronda part da la populaziun resta pia esclusa da quests levgiaments fiscals supplementars. Tgi che gudogna percunter bler, è en cas da cumprar proprietad d'abitar per l'agen diever er senza respargns immobigliars.

Entradas pli autas
profiteschan

Il respargn immobigliar ecologic permettess als proprietaris d'abitaziuns e da chasas da far deducziuns fiscalas exageradas: D'ina vart pudessan els deducir lur deposits da respargn da las entradas suttamessas a la taglia. Tar la retratga pudesan els deducir anc ina giada il medem chapital da respargns immobigliars, sche quests daners vegnan investids per spargnar energia e per proteger l'ambient.

Facilitaziun fiscala
exagerada

¹ Retschertga davart ils preventivs da las chasadas 2006–2008, tabella «Entradas ed expensas da las chasadas tenor classa d'entrada»

Cuntrari a las pretensiuns dal comité d’iniziativa n’èn las subvenziuns per sanaziuns energeticas d’edifizis d’abitar existents betg suttamessas a la taglia. Dals custs totals da talas sanaziuns pon vegnir deducids mo ils custs ch’il proprietari surpiglia sez. I na dat pia nagin motiv per modifitgar il dretg vertent.

Nagin basegn
d’agir

Sche l’iniziativa vegniss acceptada e sche sias pretensiuns vegnissan realisadas, stuessan las autoritads chantunalas da taglia impunder dapli lavur da controlla: Ellas stuessan controlar, sche la persuna che fa respargns immobigliars è autorisada da deducir ils respargns immobigliars da las entradas suttamessas a la taglia. Plinavant stuessi vegnir controllà, sch’il chapital da respargns immobigliars vegn er propi duvrà per cumprar proprietad d’abitar per l’agen diever. Anc pli cumplitgads fissan ils scleriments e las controllas en connex cun il respargn immobigliar ecologic. L’iniziativa stat pia en contradicziun cun la finamira d’in sistem fiscal pli simpel.

Dapli burocracia

Il parlament ha desistì da dar ina recumandaziun per la votaziun.

Iniziativa dal pievel

«6 emnas vacanzas per tuts»

La dumonda da votaziun è la suandanta:

Vulais Vus acceptar l'iniziativa dal pievel **«6 emnas vacanzas per tuts»?**

Il Cussegl federal ed il parlament recumondan da refusar l'iniziativa.

Il Cussegl naziunal ha refusà l'iniziativa cun 122 cunter 61 vuschs e cun 2 abstenziuns, il Cussegl dals chantuns cun 32 cunter 10 vuschs senza abstenziuns.

Il pli impurtant en furma concisa

Mintga persuna employada ha dabun oz en Svizra almain 4 emnas vacanzas per onn. Tgi che n'ha betg anc 20 onns ha il dretg da 5 emnas vacanzas. Quai è il minimum legal. En bliers contracts da lavur èn però fixadas dapli vacanzas.

Situaziun
da partenza

L'iniziativa pretenda che tut las personas employadas survegnian almain 6 emnas vacanzas pajadas per onn. Uschia vul ella dar vinavant a las lavurantas ed als lavurants ils progress da productivitat da l'economia svizra. Tenor l'opiniun dal comité d'iniziativa servan dapli vacanzas a la sanadad da las lavurantas e dals lavurants, portan dapli qualitat da viver e gidan a pudair cumbinar meglier la professiun cun la famiglia.

Tge vul
l'iniziativa?

Il Cussegl federal ed il parlament refusan l'iniziativa. La regulaziun da las vacanzas vertenta è sa cumprovada. Ella lascha als partenaris socials la libertad necessaria da fixar co ch'ins po reagir sin in augment da la productivitat – cun salaris pli gronds, cun temps da lavur pli curts u cun dapli vacanzas. L'obligaziun da dar dapli vacanzas restrensches questa libertad. Ultra da quai lascha l'iniziativa averta la dumonda, co che las absenzas da vacanzas pli lungas duessan vegnir cum-pensadas: saja quai cun dapli persunal ubain tras ina chargia da lavur pli gronda per las lavurantas e per ils lavurants.

Opiniun dal
Cussegl federal
e dal parlament

Il project da votaziun en detagl

L'iniziativa pretenda che tut las personas emploiadas survegnian il dretg d'almain 6 emnas vacanzas pajadas per onn. Il minimum da vacanzas valess pia per mintga relaziun da lavur, saja quai en l'economia privata u en il servetsch public, saja quai per salaris mensils, al di, a l'ura ubain tar lavur d'accord.

Dapli vacanzas
per tuts

Las iniziantas ed ils iniziants motiveschan lur pretensiu cun il fatg che dapli vacanzas permettian ina relaziun pli equilibra tranter la chargia da lavur e la recreaziun. La productivitat – ed uschia er la chargia per las lavurantas e per ils lavurants – saja creschida massivamain ils ultims onns. Cun vacanzas pli lungas stoppian las lavurantas ed ils lavurants ussa survegnir lur part dal progress da la productivitat.

Motivaziun
da l'iniziativa

Actualmain vala il dretg minimal legal da 4 emnas vacanzas per onn; lavurantas e lavurants sut 20 onns han il dretg da 5 emnas. Bliers patruns concedan però dapli vacanzas. L'iniziativa vul auzar il minimum da vacanzas a 6 emnas per onn. Patruns pudessan anc adina permetter dapli vacanzas. Da dar damain vacanzas che la durada minimala na fiss percenter betg permess.

Dretg a dapli
vacanzas

Il text da l'iniziativa na di betg co che las absenzas pli lungas da la piazza da lavur stuessan vegnir cumpensadas en cas che l'iniziativa vegniss acceptada. Sch'ins sto engaschar dapli personal, creschan ils custs. Quai faschess donn a la Svizra sco lieu da lavur. Sch'ins quinta cun 240 dis da lavur per onn e cun 5 dis da lavur per emna, correspunda 1 emna supplementara da vacanzas ad in augment dals custs da salari da circa 2 pertschient. Sche las interpresas n'engaschan betg personal supplementar, crescha il squitsch sin las personas emploiadas, perquai ch'ellas ston prestar dapli en in temp da lavur pli curt.

Dumondas avertas

Percunter vegniss reglada cleramain la midada dal dretg da vacanzas actual al dretg da vacanzas nov. L'emprim onn chalendar suenter l'acceptaziun da l'iniziativa avessan tut las lavurantas e tut ils lavurants il dretg d'almain 5 emnas vacanzas. Ils proxims 5 onns chalendars vegniss il dretg augmentà mintg'onn per 1 di, uschia che las 6 emnas vacanzas pretendidas fissan cuntanschidas la finala suenter 6 onns.

Termin transitoric
da 6 onns

Text da votaziun

Conclus federal davart l'iniziativa dal pievel «6 emnas vacanzas per tuts»

dals 17 da zercladur 2011

L'Assamblea federala da la Confederaziun svizra,

sa basond sin l'artitgel 139 alinea 5 da la Constituziun federala¹,
sunter avair examinà l'iniziativa dal pievel «6 emnas vacanzas per tuts»
ch'è vegnida inoltrada ils 26 da zercladur 2009²,
sunter avair gi invista da la missiva dal Cussegl federal dals 18 da zercladur 2010³,
concluda:

Art. 1

¹ L'iniziativa dal pievel dals 26 da zercladur 2009 «6 emnas vacanzas per tuts» è valaivla e vegn suttamesa a la votaziun dal pievel e dals chantuns.

² L'iniziativa ha il suandant text:

I

La Constituziun federala vegn midada sco suonda:

Art. 110 al. 4 (nov)

⁴ Tut las lavurantas e tut ils lavurants han il dretg d'almain sis emnas vacanzas pajadas per onn.

II

Las disposiziuns transitoricas da la Constituziun federala vegnan midadas sco suonda:

Art. 197 cifra 8⁴ (nov)

8. Disposiziuns transitoricas tar l'art. 110 al. 4

¹ L'onn chalendar che suonda l'onn ch'il pievel ed ils chantuns han acceptà l'artitgel 110 alinea 4 han tut las lavurantas e tut ils lavurants il dretg sin almain tschintg emnas vacanzas. Ils tschintg onns chalendar suandants s'augmenta il dretg per in di ad onn.

² Fin che la nova legislaziun federala è entrada en vigur, regla il Cussegl federal ils detagls necessaris.

Art. 2

L'Assamblea federala recumonda al pievel ed als chantuns da refusar questa iniziativa.

¹ CS 101

² Fegl uffizial federal 2009 5669 (versiun tudestga)

³ Fegl uffizial federal 2010 4671 (versiun tudestga)

⁴ La cifra definitiva da questa disposiziun transitorica tar l'artitgel respectiv vegn fixada suenter la votaziun dal pievel.

Ils arguments dal comité d'iniziativa

La vita profesionala è in maraton e betg in sprint

Las midadas structuralas da l'economia han augmentà il squitsch sin las lavurantas e sin ils lavurants. Passa 80% da las personas emploiadas pateschan da stress e d'ina chargia da lavur memia gronda. La consequenza da questas cundiziuns da lavur èn numerus problems da sanadad che custan a la populaziun svizra var 10 milliardas francs l'onn.

En congual internaziunal stat la Svizra a la testa da la rangaziun per il dumber d'uras da lavur emnilas ed a la cua per las vacanzas. Il squitsch creschent al plaz da lavur na permetta ozendi betg da cumbinar equilibradamain la lavur ed il temp liber. I manca il temp per sa remetter, per la famiglia u per engaschaments voluntaris. Il dumber da las personas ch'èn ablas da lavurar fin a la vegliadetgna da pensiun ordinaria sa diminuescha constantamain.

Quest svilup vegn a s'accentuar damai che la populaziun activa daventa pli e pli veglia. La medischina da lavur ha cumprovà ch'igl è pussaivel da sa remetter cumpletamain mo interrompend pliras giadas l'onn la lavur per ina perioda pli lunga d'almain duas emnas. Quai permetta da prevegnir a surchargias accumuladas sur onns ed a malsognas cronicas – ina premissa per mantegnair la sanadad da las lavurantas e dals lavurants.

Las sis emnas vacanzas èn meritadas ed economicamain supportablas

Il dabun da sis emnas vacanzas duai vegnir introducì pass per pass durant ina perioda da sis onns. Uschia pon las lavurantas ed ils lavurants prender part adequatamain al grond progress economic dals ultims 20 onns. Per l'economia è l'augment da la summa da las pajas per totalmain 2% supportabel.

Questa iniziativa dal pievel metta ina fin a las grondas discrepanzas actualas areguard il dumber d'emnas da vacanzas en Svizra e dat a tut las lavurantas ed a tut ils lavurants il dretg a la medema quantidad da vacanzas.

L'iniziativa «6 emnas vacanzas per tuts» è ina resposta directa e moderna al grond squitsch che paisa ussa ed en futur sin las lavurantas e sin ils lavurants.

Ulteriuras infurmaziuns chattais Vus en tudestg sin:
www.sechswochenferien.ch

Ilis arguments dal Cussegl federal

Mo personas employadas recreadas e saunas èn ablas da prestar buna lavur. Il Cussegl federal beneventa perquai regulaziuns che garanteschon la recreaziun ed il bainstar. L'iniziativa na dat nagina garanzia a las personas employadas da vegnir distgargiadas. Cun custs da salari pli auts fa ella però donn a la Svizra sco lieu da lavur. Il Cussegl federal refusa l'iniziativa cunzunt per ils suandants motivs:

Absenzas pli lungas pervia da vacanzas ston vegnir cumpensadas insaco. Ubain che las interpresas engaschan dapli personal ubain che las personas employadas ston far lur lavur en in temp pli curt. Il text da l'iniziativa na respunda però betg questas dumondas. I resta pia avert, tgi che stuess purtar la chargia supplementara, sche l'iniziativa vegniss acceptada: ils patruns u las personas employadas.

Tgi porta la chargia supplementara?

Sch'ins sto engaschar dapli personal, creschan ils custs. Mintga emna da vacanzas augmenta ils custs da salari per circa 2 pertschient. Independentamain da la situaziun economica vegni ad esser grev gist per interpresas pli pitschnas e mesaunas da supportar custs da salari pli auts. Ils custs supplementars fan la finala però donn a tut la Svizra sco lieu da lavur ed indebleschan sia competitividad.

Chargia per la Svizra sco lieu da lavur...

Sch'ils patruns n'engaschan – per motivs finanziaus u per auters motivs – betg personal supplementar per egualisar las absenzas durant las vacanzas pli lungas, na cuntanscha l'iniziativa betg sia finamira. Perquai che las personas employadas vegnan distgargiadas mo, sche la lavur po vegnir reparada sin dapli mauns e chaus. Cas cuntrari crescha la chargia per mintga singula lavuranta e mintga singul lavurant. Uschia pudess er esser vana la speranza da proteger la sanadad da las lavurantas e dals lavurants cun dapli vacanzas e da spargnar uschia custs da sanadad.

... u per las personas employadas

La regulaziun actuala da las vacanzas è sa cumprovada. Ella dat a las partidas da contract sco er als partenaris socials la pussaivladad da chattar soluziuns sin mesira. En bleras branschas èn ins sa cunvegnerà per exempel che 1 u 2 emnas vacanzas supplementaras per persunas sur 50 onns èn raschunavlas ed economicamain supportablas. Talas soluziuns negoziadas èn pussaivlas, perquai che la libertad contractuala porscha il spazi d'agir necessari. L'obligaziun da dar dapli vacanzas restrensches questa libertad. Ils patruns avessan pli gronda fadia da satisfacer als basegns da singulas lavurantas e da singuls lavurants, per exempel cun augmentar il salari, cun reducir il temp da lavur u cun autras meglieraziuns da las cundiziuns da lavur sco plazzas parzialas, flexibilitaziun dal temp da lavur u indrizs per la tgira d'uffants.

Soluziuns actualas
fatgas sin mesira

Er en la cumparegliaziun internaziunala ha la Svizra temps da lavur attractivs. Sch'ins contempla ils dretgs da vacanzas legals e las soluziuns actualas cun ils partenaris socials, na datti tenor l'avis dal Cussegl federal nagin basegn da compensaziun envers l'exteriur.

La Svizra
è internaziunalmain
attractiva

Per tut quests motivs recumondan il Cussegl federal ed il parlament da refusar l'iniziativa «6 emnas vacanzas per tuts».

Conclus federal davart la reglamentaziun dals gieus per daners a favur da l'utilitad publica

(Cuntraproposta a l'iniziativa «Per gieus per daners a favur dal bainstar public» ch'è vegnida retratga)

La dumonda da votaziun è la suandanta:

Vulais Vus acceptar il conclus federal dals 29 da settember 2011 davart la **reglamentaziun dals gieus per daners a favur da l'utilitad publica**? (Cuntraproposta a l'iniziativa «Per gieus per daners a favur dal bainstar public» ch'è vegnida retratga)

Il Cussegl federal ed il parlament recumondan d'acceptar la revisiun da la Constituziun federala.

Il Cussegl naziunal ha refusà l'iniziativa cun 140 cunter 3 vuschs senza abstenziuns, il Cussegl dals chantuns cun 34 cunter 0 vuschs e cun 2 abstenziuns.

Il pli impurtant en furma concisa

Bancas da gieu, lottarias e scumessas da sport: Ils gieus per daners han ina pulita attracziun en Svizra. Grazia a quests gieus per daners survegn il maun public mintg'onn summas considerablas. Ellas èn destinadas ad intents d'utilitad publica sco er a l'assicuranza per vegls, survivents ed invaliditad.

Situaziun
da partenza

L'onn 2009 è vegnida inoltrada l'iniziativa dal pievel «Per gieus per daners a favur dal bainstar public». En il fratemp è ella vegnida retratga a favur d'ina cuntraproposta che la Confederaziun, ils chantuns, il comité d'iniziativa ed ulteriurs acturs han elavurà cuminaivlamain. Perquai ch'i sa tracta d'ina modificaziun da la Constituziun federala, ston il pievel ed ils chantuns votar davart quest project a l'urna.

Iniziativa e
cuntraproposta

La cuntraproposta regla l'entir sector dals gieus per daners: las bancas da gieu e tut ils auters gieus per daners sco lottarias, scumessas da sport e gieus d'inschign. La cumpetenza da la legislaziun davart ils gieus per daners ha la Confederaziun. Per exequir ella en il sector da las bancas da gieu è vinavant cumpetenta la Confederaziun. Per l'execuziun en il sector dals ulteriurs gieus per daners garantescha l'artitgel costituziunal la cumpetenza als chantuns. La cuntraproposta fixescha ch'ils retgavs nets da lottarias e da scumessas da sport ston vegnir duvrads cumplainamain per intents d'utilitad publica, numnadamain per la cultura, per ils fatgs socials e per il sport. Las entradas che derivan da las taxas sin bancas da gieu van vinavant a l'AVS ed a l'AI. Ultra da quai oblighescha l'artitgel costituziunal la Confederaziun e da nov er ils chantuns da tegnair quint dals privels dals gieus per daners. Uschia surpiglia el ils giavischs centrals da l'iniziativa retratga.

Tge porta la
cuntraproposta?

Il Cussegl federal ed il parlament èn da l'avis che la cuntraproposta saja ina buna basa per reglar ils gieus per daners. Els recumondan a las votantas ed als votants d'acceptar il nov artitgel costituziunal.

Opiniun dal
Cussegl federal
e dal parlament

Il project da votaziun en detagl

Dapi tschientaners vegni giugà per daners, er en Svizra. Saja quai roulette u blackjack, lotto u euromillions, scumes-sas da ballape u da chavals – la purschida è vasta, er en l’internet. Dals retgavs da las bancas da gieu, da las lottarias e da las scumessas da sport ha il maun public survegnì l’onn 2010 quasi 1 milliarda francs, da quai è vegnids impundids 545 milliuns francs per intents d’utilitad publica e circa 390 milliuns francs per l’AVS.

Impurtanza dals
giefs per daners

La cuntraproposta prevesa che la Confederaziun possia reglar cumplettamain tut il sectur dals giefs per daners, quai vul dir las bancas da gieu ed ulteriurs giefs per daners sco lottarias, scumessas da sport e giefs d’inschign. En cas da las bancas da gieu mantegna la cuntraproposta il sistem cumprovà: Per installar e per manar bancas da gieu sto anc adina vegnir dumandada ina concessiun da la Confederaziun. Sco enfin ussa duai quella incassar a favur da l’AVS e da l’Al ina taxa sin bancas da gieu che dependa dal retgav.

Cumpetenzas da la
Confederaziun

Ils chantuns restan vinavant responsabels per permetter e per survegliar ils giefs per daners sco lottarias, scumessas da sport e giefs d’inschign. Questa cumpetenza che vegn ussa fixada en la Constituziun federala correspunda per gronda part a la situaziun actuala. La finala permetta la cuntraproposta ch’ils retgavs nets da las lottarias e da las scumessas da sport vegnian duvrads cumplainamain per intents d’utilitad publica, en spezial en ils secturs da la cultura, dals fatgs socials e dal sport. La cuntraproposta augmenta er la valur da questa regulaziun cun auzar ella dal stgalim da la lescha al stgalim costituziunal.

Cumpetenzas
dals chantuns

Gieus per daners èn colliads cun differents privels: la dependenza dal gieu, ma er l'engion, la criminalitad per sa procurar ils daners per giugar e la lavada da daners suspectus. Il nov artigel constituziunal oblighescha la Confederaziun e da nov er ils chantuns da tegnair quint da quests privels e da proteger adequatamain la populaziun. En quest connex ston per exempel vegnir observadas las characteristics dals divers gieus. Questa incumbensa da las autoritads è pia formulada ussa en furma bler pli concreta che en la norma constituziunala actuala.

Protecziun
cunter privels

La cuntraproposta prevesa ultra da quai da stgaffir in organ cuminaivel da la Confederaziun e dals chantuns. Quel duai procurar che la Confederaziun ed ils chantuns sa coordineschian per ademplir lur incumbensas.

Coordinaziun

La cuntraproposta è vegnida elavurada en cooperaziun da la Confederaziun, dals chantuns, dal comité d'iniziativa e d'ulteriurs acturs. Ella è pia il resultat d'in vast consens. En il parlament n'è ella perquai quasi betg vegnida contestada. Singulas varts han pretendì da dar anc dapli pais a la protecziun cunter la dependenza dal gieu e cunter ils auters privels dals gieus per daners. Quests giavischs pon vegnir resguardads en il rom da la legislaziun executiva.

In vast consens

Text da votaziun

Conclus federal davart la reglamentaziun dals gieus per daners a favur da l'utilitad publica (Cuntraproposta a l'iniziativa «Per gieus per daners a favur dal bainstar public»)

dals 29 da settember 2011

L'Assamblea federala da la Confederaziun svizra,

sa basond sin l'artitgel 139 alinea 5 da la Constituziun federala¹,
sunter avoir examinà l'iniziativa dal pievel «Per gieus per daners a favur dal
bainstar public» ch'è vegnida inoltrada ils 10 da settember 2009²,
sunter avoir gi invista da la missiva dal Cussegl federal dals 20 d'october 2010³,
concluda:

I

La Constituziun federala vegn midada sco suonda:

Art. 106 Gieus per daners

¹ La Confederaziun decretescha prescripziuns davart ils gieus per daners, tegned quint dals interess dals chantuns.

² Per installar e per manar bancas da giu è necessaria ina concessiun da la Confederaziun. Tar la surdada da concessiuns resguarda la Confederaziun las cundiziuns regiunalas. Ella incassescha ina taxa sin bancas da giu che dependa dal retgav; la taxa na dastga betg surpassar 80 pertschient dal retgav brut da giu. Questa taxa è destinada a l'assicuranza per vegls, survivents ed invaliditad.

³ Ils chantuns èn cumpetents per permetter e per survegliar:

- a. ils gieus per daners accessibels ad in dumber illimità da personas en plirs lieus ed en ils quals i vegn tratg la sort u procedì en moda sumeglianta; exceptads èn ils sistems da jackpot da las bancas da giu;
- b. las scumessas da sport;
- c. ils gieus d'inschign.

⁴ Ils alineas 2 e 3 vegnan er applitgads per ils gieus per daners purschids a basa da la telecommunicaziun.

⁵ La Confederaziun ed ils chantuns tegnan quint dals privels en connex cun ils gieus per daners. Tras la legislaziun e tras mesiras da surveglianza garanteschon els ina protecziun adequata, resguardond en quest connex las differentas caracteristicas dals gieus sco er la furma ed il lieu da la purschida.

¹ CS 101

² Fegl uffizial federal 2009 7019 (versiun tudestga)

³ Fegl uffizial federal 2010 7961 (versiun tudestga)

⁶ Ils chantuns garanteschon ch'ils retgavs nets dals gieus tenor l'alinea 3 literas a e b vegnian duvrads dal tuttafatg per intents d'utilitad publica, en spezial en ils secturs da la cultura, dals fatgs socials e dal sport.

⁷ La Confederaziun ed ils chantuns sa coordineschan per ademplir lur incumbensas. Perquai stgaffescha la lescha in organ cuminaivel che sa cumpona mintgamai per la mesadad da commembers dals organs executivs da la Confederaziun e dals chantuns.

II

Questa cuntraproposta vegn suttamessa a la votaziun dal pievel e dals chantuns. Sche l'iniziativa dal pievel «Per gieus per daners a favur dal bainstar public» na vegn betg retratga, vegn ella suttamessa ensemen cun questa cuntraproposta a la votaziun dal pievel e dals chantuns tenor la procedura previsa en l'artitgel 139b da la Constituziun federala.⁴

⁴ L'iniziativa dal pievel è vegnida retratga. La votaziun dal pievel en chausa n'ha damai betg lieu.

Ilis arguments dal Cussegl federal

**La cuntraproposta è ina buna basa per ina legislaziun cum-
plessiva e moderna davart ils gieus per daners. Sin basa
dal nov artitgel costituziunal vegn il legislatur a pudair fixar
regulaziuns che tegnan quint dals privels dals gieus per da-
ners e che permettian er ina purschida da gieus attractiva.
Il Cussegl federal sustegna il project oravant tut per ils suan-
dants motifs:**

Squadras giuvenilas da ballape, il Museum svizzer da trans-
ports a Lucerna, il chastè da Chillon u canortas d'uffants:
Quai è mo in pèr exempels d'organisaziuns e d'instituziuns
che vegnan sustegnidas actualmain cun daners ch'ils chan-
tuns survegnan da lottarias e da scumessas da sport. Il nov
artitgel costituziunal garantescha ch'ils retgavs nets da
gieus per daners vegnian impundids er en il futur per intents
d'utilitad publica. Uschia mantegna el il sustegn actual da
numerusas activitads en ils secturs da la cultura, dals fatgs
socials e dal sport. Bleras da quellas activitads èn da gronda
impurtanza en la societad e pudessan vegnir finanziadas
autramain mo cun grondas difficultads. Er las bancas da gieus
contribueschan vinavant lur part a la generalitad: Ina gronda
part da lur retgavs bruts da gieus è destinada er en il futur a
l'assicuranza per vegls, survivents ed invaliditad.

Mantegnair in
sustegn prezios

Ins sto prender serius ils privels dals gieus per daners, surtut
la dependenza dal gieus. Il nov artitgel costituziunal fa quai:
El ha ina formulaziun pli concreta che la disposiziun vertenta
e n'oblighescha betg mo la Confederaziun, mabain da nov
er ils chantuns da tegnair quint dals privels che resultan dals
gieus per daners, e quai en lur legislaziun ed en la surve-
glianza dals gieus. Plinavant ston la Confederaziun ed ils
chantuns proteger la populaziun cunter quests privels.

Cunter la
dependenza dal gieus
ed auters privels

Il nov artitgel constituziunal dat a la Confederaziun la cumpetenzza da reglar cumplettaimain il sector dals gieus per daners – inclusiv ils gieus d'inschign ed ils gieus per daners en l'internet. Per conceder permissiuns e per far la surveglianza n'è la Confederaziun però betg l'unica autoritad responsabla: La Confederaziun permetta e surveglia las bancas da gieu. Percunter permettan e surveglia il chantun tut ils gieus per daners offrìs ordaifer las bancas da gieu. Per che la Confederaziun ed il chantun possian coordinar vicendaivlamain questas incumbensas executivas, dovri in organ communabel sco previs en il nov artitgel constituziunal.

Per tut quests motivs recumondan il Cussegl federal ed il parlament d'acceptar il conclus federal davart la reglamentaziun dals gieus per daners a favur da l'utilitad publica.

Lescha federala davart ils pretschs fixs per cudeschs

La dumonda da votaziun è la suandanta:

Vulais Vos acceptar la Lescha federala dals 18 da mars 2011 davart ils **pretschs fixs per cudeschs** (LPCud)?

Il Cussegl federal ed il parlament recumondan d'acceptar questa lescha federala.

Il Cussegl naziunal ha acceptà il project da votaziun cun 96 cunter 86 vuschs e cun 5 abstenziuns, il Cussegl dals chantuns cun 23 cunter 19 vuschs e cun 1 abstenziun.

Il pli impurtant en furma concisa

La *Svizra tudestga* ha gì fin l'onn 2007 pretschs fixs per cudeschs. Quai vul dir: Las librarías stuevan vender ils cudeschs per in pretsch final fixà. En la *Svizra franzosa* è il pretsch per cudeschs liber dapi il cumenzament dals onns 1990. En la *Svizra taliana* è el adina stà liber.

Fatgs
precedents

Ils pretschs fixs per cudeschs en Svizra tudestga eran fixads en contracts tranter chasas edituras, commerziants intermediars e librarías. L'onn 2007 ha il Tribunal federal declerà che quests pretschs fixs per cudeschs na sajan betg permess. Dapi lura èn ils pretschs libers. L'onn 2004 è vegnida inoltrada ina iniziativa parlamentara per reglar ils pretschs fixs per cudeschs en ina lescha che vala per tut la Svizra. Questa iniziativa è il punct da partenza da la nova lescha.

Situaziun
da partenza

Tenor la nova Lescha federala davart ils pretschs fixs per cudeschs fixeschan las chasas edituras u il commerzi a l'engrossa ils pretschs che valan per la vendita da cudeschs en Svizra. Ina libreria sto pia vender ils cudeschs per pretschs fixads.

Puncts caracte-
ristics da la nova
lescha

Cunter questa lescha èsi vegnì fatg in referendum. Ils pretschs fixs per cudeschs sajan ina intervenziun sproporzionada en l'economia dal martgà liber. Las consumentas ed ils consuments stoppian pajar pretschs exagerads.

Motivs per il
referendum

Per il parlament èn ils pretschs fixs per cudeschs ina mesira adattada per sustegnair las auturas ed ils auturs svizzers, las chasas edituras e las librarías en Svizra sco er per proteger il cudesch sco bain cultural. Ultra da quai promovon els la diversidad culturala. Il Cussegl federal era oriundamain cunter il pretschs fixs per cudeschs. Ussa surpiglia el la posiziun dal parlament, sco che la Lescha federala davart ils dretgs politics prevesa per in tal cas¹.

Opiniun dal
Cussegl federal
e dal parlament

¹ Lescha federala dals 17 da december 1976 davart ils dretgs politics (art. 10a al. 4, CS 161.1)

Il project da votaziun en detagl

Il cudesch è in bain cultural impurtant che represchenta l'identitad d'in pajais. Cun ils pretschs fixes per cudeschs duain vegnir promovidas la diversitad e la qualitat da quest bain cultural. Ushè bleras lecturas e blers lecturs sco pussaivel duain avoir access a cudeschs, e quai a las megras cundiziuns pussaivlas.

Pertge pretschs fixes per cudeschs?

Ils pretschs fixes valan per cudeschs novs en las linguas nazionalas da la Svizra che vegnan edids u vendids en Svizra. Cudeschs che vegnan edids a l'exteriur suttastattan mo a la lescha, sch'els vegnan importads professiunalmain, pia per intents commerzials. Ils pretschs fixes per cudeschs valan er per il commerzi online, medemamain per il commerzi sur cunfins. La lescha menziunescha dentant explicitamain mo l'import professiunal. I na dat nagina basa legala per la controlla dal commerzi online transcunfinal tras las autoritads.

Per tge cudeschs valan ils pretschs fixes?

Las chasas edituras u ils importaders fixeschan ils pretschs da vendita finals per ils cudeschs ch'els han edì u importà. Els publitgeschan ils pretschs da vendita finals avant ch'edir il cudesch u avant eventualas midadas dal pretsch. Il pretsch fix per in cudesch vala per almain 18 mais.

Tgi fixescha ils pretschs?

Las librerias vendan ils cudeschs per pretschs fixads da las chasas edituras u dals importaders. Ellas pon dentant conceder ina reducziun da maximalmain 5 pertschient dals pretschs da vendita finals fixads. Ulteriuras reducziuns pon ellas conceder a bibliotecas publicas e sin cumpras a l'engrossa.

Tgi sto observar ils pretschs fixes per cudeschs?

La branscha sezza sto controllar ch'ils pretschs fixes per cudeschs vegnian observads. Per quest intent metta la lescha a disposiziun a las federaziuns professiunalas ed economicas sco er a las organizaziuns da consumentas e da consuments pussaivladads da purtar plants da dretg civil.

Tgi surveglia la realisaziun?

Il survegliader dals pretschs observa il svilup dals pretschs per cudeschs. Sch'el constatescha pretschs fermamain exagerads en cumparegliaziun cun l'exteriur, po el proponer al Cussegl federal da fixar la differenza maximala autorisada envers ils pretschs da l'exteriur. Quella po variar per cudeschs da lingua tudestga, da lingua franzosa e da lingua taliana.

Tgi surveglia
ils pretschs
da vendita finals?

L'iniziativa per la Lescha davart ils pretschs fixes per cudeschs è vegnida dal parlament. En sia posiziun dals 20 da matg 2009² ha il Cussegl federal refusà il sboz da la lescha. El ha valità ils pretschs fixes per cudeschs sco intervenziun en il martgà che n'è betg permessa tenor la Constituziun federala vertenta. Ultra da quai ha el dubità ch'ils pretschs fixes per cudeschs possian cuntanscher las finamiras vulidas, numnamain da garantir ch'i vegnia purschì in sortiment cumplesiv da cudeschs e che uschè bleras personas sco pussaivel hajan access a la purschida da cudeschs.

Posiziun oriunda
dal Cussegl federal

---

² Fegl uffizial federal 2009, p. 4169 ss. (versiun tudestga)

Ilis arguments dal comité da referendum

Per cudeschs favuraivels – cunter pretschs da cudeschs fixads dal stadi

Il parlament ha decidì cunter la voluntad dal Cussegl federal dad introducir puspè pretschs fixs per cudeschs. Las chasas edituras vulan definir en atgna reschia ils pretschs dals cudeschs ch'èn gia ussa auts. Ils librarists ston surpigliar quests pretschs fixads dad auters. Perder perdan las lecturas ed ils lecturs che ston pajar pretschs exagerads. Perquai cumbattain nus cunter quest nuschaivel dictat da pretschs.

NA a pretschs da cudeschs exagerads: Ils aderents dals pretschs fixs per cudeschs taschentan lur interess economic e pretendan ch'els veglian sulettamain promover il cudesch sco bain cultural. Pretschs fixs memia auts n'èn dentant betg in bun instrument per promover la cultura. Il cuntrari: Cudeschs favuraivels èn la meglra promoziun da la lectura!

NA a la sblundregiada dals lecturs svizzers: Passa 90% dals cudeschs vegnan importads e passa la mesadad dal martgà da cudeschs svizzer vegn dominada da grondas chasas edituras estras. Quellas s'interessan mo per la capaciad da compra en Svizra – e betg per la promoziun da la cultura. L'unic che vegn promovì è che las lecturas svizas ed ils lecturs svizzers cumpran lur cudeschs a l'ester.

NA a la spariziun da las librerias pitschnas: La legislaziun davart ils pretschs fixs per cudeschs definescha artificialmain pretschs memia auts e permetta mo rabats fin a 5%. Librarists svizzers pitschens ed innovativs èn daditg sa disads al martgà liber, e quest corset da pretschs impedescha lur svilup. Perquai n'è la branscha da cudeschs betg unida areguard questa nova lescha.

NA ad ina reglamentaziun absurda da l'internet: Ils pretschs fixs per cudeschs valan er per il commerzi online. Quai è absurd. La duana svizra na dastga gnanc controllar las singulas spediziuns da cudeschs empustads a l'ester sur l'internet. Entant ch'ils librarists svizzers fissan sfurzads d'observar la lescha, na vegniss la concorrenza estra betg sancziunada per cuntravenziuns. Ultra da quai na valesan ils pretschs fixs explicitamain betg per cudeschs electronics che pudessan damai vegnir purschids per pretschs pli favuraivels. Da quai profitassan unicumain concerns esters sco Amazon, Apple e Google.

Votai perquai NA – cunter pretschs fixs per cudeschs!

Ulteriuras infurmaziuns chattais Vus en tudestg sin:
www.buchpreisbindung-nein.ch

Ilis arguments dal Cussegl federal e dal parlament

Ilis pretschs fixs per cudeschs promovon la diversidad culturala da la purschida da cudeschs. Els protegian las librerias. Las experientschas fatgas fin ussa mussan ch'in martgà da cudeschs senza pretschs fixs po chaschunar a lunga vista pretschs pli auts. Tut ils pajais vischins danor il Liechtenstein enconuschan medemamain ina legislaziun davart pretschs fixs per cudeschs. Il parlament sustegna il project, oravant tut per ils suandants motifs:

Il cudesch è in bain cultural che represchenta l'identidad d'in pajais ed ha perquai ina gronda impurtanza per la Svizra. Cudeschs conservan savida, els stimuleschan la fantasia e mantegnan la diversidad linguistica. La multifariadad e la qualidad da quest bain cultural èn periclitadas, perquai che numerusas librerias independentas èn svanidas en il decurs dals ultims onns.

Il cudesch sco bain cultural

Chasas edituras svizras che produceschan paucs cudeschs en la cumparegliaziun internaziunala han mo ina pitschna influenza sin il martgà. Ellas pon mo survivor, sche lur cudeschs vegnan preschentads en il commerzi. In commerzi da cudeschs reduci a paucas grondas gruppas diminuescha fermamain la schanza per cudeschs da chasas edituras svizras d'entrar en il commerzi. Sche las schanzas per chasas edituras svizras sin la fiera daventan mendras, pateschan er las auturas ed ils auturs svizzers. I dovra chasas edituras multifaras e localas per pudair publitgar lur ovras. Ilis pretschs fixs per cudeschs rinforzan questa rait che collia tut la Svizra. Els èn in instrument per promover ina cultura che funcziunescha senza subvenziuns.

Rinforzar las chasas edituras ed ils auturs

Ilis pretschs fixs per cudeschs garanteschon las medemas schanzas en il commerzi da cudeschs: Senza pretschs fixs per cudeschs pon supermartgads e librerias grondas, che pon sa prestar reducziuns aggressivas, vender ils cudeschs per in pretsch blier pli bass ch'il pretsch recumandà. Las svieutas sin ils bestsellers permettàn dentant gist a las librerias pitschnas

Medemas schanzas

e mesaunas da cumpensar las svieutas pli pitschnas da titels che sa vendan main bain. Sch'ìls bestsellers vegnan cumprads en ils supermartgads u en las librarías grondas, mancan els en la svieuta da las librarías pitschnas e mesaunas. Quai mussa l'exempel da la Svizra franzosa: La reduziun dal dumber da librarías e da chasas edituras è stada bler pli drastica en cumparegliaziun cun la Svizra tudestga, nua ch'ìls contracts da pretschs fixes per cudeschs han protegì ils manaschis pitschens fin l'onn 2007³.

Ina rait spessa da librarías garantescha l'access da la populaziun als cudeschs. Ella promova er ina gronda diversitad da la purschida. Numerusas cumpras en librarías èn cumpras spontanas. Da quellas profiteschan en spezial titels main enconuschents. Experientschas fatgas a l'exteriur conferman che l'aboliziun dals pretschs fixes per cudeschs chaschuna a vista mesauna ina reduziun da titels novs³. Parallelamain èn creschidas las quotas dal martgà dals supermartgads e da vendiders da cudeschs sur l'internet.

Mantegnair ina
purschida multifara

Las experientschas fatgas fin ussa mussan ch'in martgà da cudeschs senza pretschs fixes chaschuna pretschs pli auts: Per exempel en la Gronda Britannia, nua ch'ìls pretschs per cudeschs èn s'augmentads bler pli fitg ch'ìls pretschs da consum suenter l'aboliziun dals pretschs fixes per cudeschs³. Entant ch'ìls pretschs per bestsellers èn sa reducids, èn creschids ils pretschs per ils auters cudeschs che na vegnan betg pli finanziads cun agid da pretschs fixes per cudeschs. Las medemas experientschas han ins er fatg en Svizra: Dal temp ch'ina convenziun protegiva il martgà en Svizra tudestga era la differenza dals pretschs en cumparegliaziun cun l'exteriur bler pli gronda en Svizra franzosa, nua ch'ìls pretschs eran gia libers.

Senza pretschs
fixs vegnan ils
cudeschs pli chars

³ Ils exempels en quest chapitel èn cuntegnids en il rapport da la Cumissiun per economia e taxas dal Cussegl nazional dals 20 d'avrigl 2009 davart l'iniziativa parlamentara nr. 04.430 areguard la regulaziun dals pretschs da cudeschs. Fegl uffizial federal 2009, p. 4135–4147 (versiun tudestga).

Dar vinavant ils
avantatgs monetars

Er per las consumentas e per ils consumers ha la lescha avantatgs. Els vegnan protegids da differenzas dals pretschs fitg grondas envers l'exteriur. Il survegliader dals pretschs po agir cunter l'abus concernent ils pretschs. Sch'ils pretschs per cudeschs divergeschan memia fitg da quels a l'exteriur vischin, po il survegliader dals pretschs proponer al Cussegl federal da fixar per mintga regiun linguistica ina differenza dals pretschs maximala autorisada. Uschia po il Cussegl federal per exempel sfurzar la branscha da cudeschs da dar vinavant ils avantatgs monetars che resultan dal ferm franc svizzer.

Per tut quests motivs recumondan il Cussegl federal ed il parlament d'acceptar la Lescha federala davart ils pretschs fixes per cudeschs.

Text da votaziun

Lescha federala davart ils pretschs fixes per cudeschs (LPCud)

dals 18 da mars 2011

L'Assamblea federala da la Confederaziun svizra,

sa basond sin ils artigels 69 alinea 2 e 103 da la Constituziun federala¹,
sunter avair preni in vista dal rapport da la Cumissiun per economia e taxas
dal Cussegl naziunal dals 20 d'avrigl 2009²

e da la posiziun dal Cussegl federal dals 20 da matg 2009³,

concluda:

Art. 1 Intent

Questa lescha duai:

- a. promover la diversitad e la qualidad dal cudesch sco bain cultural;
- b. garantir che uschè bleras lecturas e lecturs sco pussaivel hajan access a cudeschs a las meglras cundiziuns pussaivlas.

Art. 2 Champ d'applicaziun

Questa lescha regla ils pretschs da cudeschs novs che n'han nagins donns, ch'èn redigids en ina lingua naziunala svizra e che vegnan:

- a. edids en Svizra;
- b. importads da professiun en Svizra; u
- c. vendids e cumprads en Svizra;

Art. 3 Noziuns

En questa lescha signifitgeschan las suandantas noziuns il sequent:

- a. *cudesch*: mintga product stampà d'ina editura u d'in editur e mintga product cumbinà, dal qual il product stampà è l'element principal; betg sco cudeschs valan en spezial gasettas, revistas, partituras e products cartografics;
- b. *pretsch da vendita final*: pretsch, per il qual il cudesch vegn offrì al cumprader final en Svizra, inclusiv la taglia sin la plivalur;
- c. *cumprader final*: persuna che cumpra in cudesch senza l'intent da vulair revender il cudesch;

¹ CS 101

² Fegl uffizial federal 2009 4135 (versiun tudestga)

³ Fegl uffizial federal 2009 4169 (versiun tudestga)

- d. *librarist*: persuna che venda da professiun cudeschs a cumpraders finals.

Art. 4 Fixaziun dals pretschs

¹ L'editur u l'importader fixescha ils pretschs da vendita finals per ils cudeschs ch'el edescha u importa.

² El sto publictar il pretsch da vendita final avant l'emprima ediziun dal cudesch u avant la midada da pretsch; a medem temp sto el publictar la data da cumpariziun u la data da la midada da pretsch.

³ Il svilup dals pretschs dals cudeschs vegn observà dal survegliader dals pretschs (art. 4 al. 1 da la Lescha federala dals 20 da december 1985⁴ davart la surveglianza dals pretschs). El po proponer al Cussegl federal da fixar en in'ordinaziun las differenzas da pretsch maximalas admissiblas en cumparegliaziun cun l'exteriur, e quai resguardond las regiuns linguisticas.

Art. 5 Pretschs fixes

Ils librarists dastgan vender ils cudeschs mo per il pretsch da vendita final fixà tenor l'artitgel 4.

Art. 6 Rabat general

Ils librarists dastgan conceder in rabat da maximalmain 5 pertschient sin il pretsch da vendita final.

Art. 7 Rabats speziels

¹ Sin il pretsch da vendita final pon vegnir concedids rabats:

- a. per vender cudeschs a bibliotecas publicas che han in budget annual per cumprar cudeschs:
  1. da maximalmain 500 000 francs: fin 10 pertschient,
  2. da passa 500 000 e da maximalmain 1 000 000 francs: fin 15 pertschient,
  3. da passa 1 000 000 francs: in rabat liber;
- b. per vender plirs exemplars dal medem cudesch:
  1. 11 fin 50 exemplars: fin 10 pertschient,
  2. 51 fin 100 exemplars: fin 15 pertschient,
  3. dapli che 100 exemplars: fin 20 pertschient;
- c. per vender en bloc ina seria d'ovras che tutgan ensemen e per subscriber in'ovra fin che quella cumpara cumpletta: in rabat liber;
- d. per cudeschs ch'in club da cudeschs venda a ses commembers en atgna ediziun e pli tard che l'ediziun originala: in rabat liber.

⁴ CS 942.20

² Quests rabats pon vegnir cumulads cun il rabat tenor l'artitgel 6, dentant betg in cun l'autoer.

Art. 8 Durada dals pretschs fixs

Sch'in cudesch è vegni vendi durant almain 18 mais per in pretsch fix en Svizra u a l'exteriur, po l'editor u l'importader declerar che l'obligaziun dal pretsch fix saja terminada. El sto l'emprim publitgar questa decleraziun.

Art. 9 Vendita a commerziants d'autras branschas

Ils editurs, ils importaders sco er ils grossists na dastgan betg furnir per pretschs pli bass u uschiglio a cundiziuns pli favuraivlas cudeschs a librarists cun in sortiment che na consista betg principalmain da cudeschs.

Art. 10 Plants

¹ Tgi che vegn smanatschà u violà en ses interess economics tras cuntravenziuns cunter ils artitgels 4 fin 9, po pretender da la dretgira:

- a. da scumandar ina violaziun smanatschanta;
- b. d'eliminar ina violaziun existenta;
- c. da constatar l'illegalitad d'ina violaziun, sche quella disturba vinavant.

² El po pretender che la sentenza vegnia communitgada a terzas persunas u vegnia publitgada.

³ A norma dal Dretg d'obligaziuns⁵ po el purtar plant sin indemnizaziun dal donn e sin ina bunificaziun sco er sin consegna d'in gudogn tenor las disposiziuns davart la gestiu senza mandat.

Art. 11 Plants d'organisaziuns

Il dretg da purtar plants tenor l'artitgel 10 alineas 1 e 2 han medemamain:

- a. las federaziuns professiunalas ed economicas d'impurtanza naziunala u regiunala ch'èn autorisadas tenor lur statuts da defender ils interess economics:
  1. dals editurs,
  2. dals importaders,
  3. dals grossists,
  4. dals librarists,
  5. dals autoers;
- b. las organisaziuns d'impurtanza naziunala u regiunala che sa deditgeschan tenor lur statuts a la protecziun dals consuments.

⁵ CS 220

Art. 12 Represchentant da la branscha

¹ La branscha nominescha in represchentant che defenda ils interesss dals commembers da la branscha, e quai independentamain da la commembranza en in'organisaziun da la branscha.

² Il represchentant da la branscha è autorisà da purtar plants tenor l'artitgel 10 alineas 1 e 2.

Art. 13 Dretgiras da cumpromiss

Las dretgiras da cumpromiss permanentas, ch'èn spezializadas sin l'applicaziun da questa lescha, ston:

- a. acceptar tut las partidas, independentamain da la commembranza en in'organisaziun da la branscha, sche las partidas las appelleschan sin basa d'ina cunvegna da cumpromiss valaivla;
- b. porscher las medemas cundiziuns a las partidas, independentamain da la commembranza en in'organisaziun da la branscha;
- c. esser independentas da las organisaziuns da la branscha.

Art. 14 Referendum ed entrada en vigur

¹ Questa lescha è suttamessa al referendum facultativ.

² Il Cussegl federal fixescha l'entrada en vigur.

PP
Spediziun postala

Trametter enavos a la controlla
d'abitants da la vischnanca

Recumandaziun a las votantas ed als votants

Il Cussegl federal ed il parlament recumandan a las votantas ed als votants da votar ils 11 da mars 2012 sco suonda:

- Na a l'iniziativa «Per metter ina fin a la construcziun excessiva d'abitaziuns secundaras!»
- Il parlament ha desistì da dar ina recumandaziun per la «Iniziativa per il respargn immobilgiar»
- Na a l'iniziativa «6 emnas vacanzas per tuts»
- Gea al conclus federal davart la reglamentaziun dals gieus per daners a favur da l'utilitad publica
- Gea a la Lescha federala davart ils pretschs fixes per cudeschs

Fin da redacziun:
30 da november 2011

Ulteriuras infurmaziuns sin:
www.admin.ch
www.parlament.ch
www.ch.ch